

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5054/2568

นาย ช. โดยนาย ล. ผู้เข้าเป็นคู่ความแทน โจทก์ นาย พ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1469, ป.พ.พ. มาตรา 1471, ป.วิ.พ. มาตรา 245, ป.วิ.พ. มาตรา 252

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อโจทก์กับผู้ตายได้ที่ดินมาระหว่างสมรส โดยร่วมกับบุตร 4 คน ทำสัญญาซื้อขายที่ดินกับผู้ขายในวันเดียวกันและจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์กับผู้ตายเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินมีส่วนเท่ากัน ย่อมแสดงให้เห็นว่า โจทก์กับผู้ตายตกลงเกี่ยวกับการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของแต่ละคนโดยชัดเจนแน่นอน จึงมีลักษณะเป็นสัญญาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่โจทก์กับผู้ตายได้ทำไว้ต่อกันในระหว่างสมรสอันเป็นสัญญาระหว่างสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา 1469 และมีผลให้ที่ดินส่วนของโจทก์กับผู้ตายซึ่งเป็นสินสมรสได้จัดการแบ่งปันให้เป็นสัดส่วนชัดเจนโดยต่างฝ่ายต่างยกที่ดินส่วนของตนให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่าย ที่ดินเฉพาะส่วนที่ผู้ตายมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ 1 ใน 6 ส่วน จึงไม่ใช่สินสมรสของโจทก์กับผู้ตาย แต่เป็นสินส่วนตัวของผู้ตายตาม ป.พ.พ. 1471 (3) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองแบ่งทรัพย์สินดังกล่าว และเนื่องจากเป็นกรณีเกี่ยวกับการชำระหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาให้มีผลไปถึงจำเลยที่ 2 ซึ่งมีได้ อุทธรณ์ฎีกาได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 245 (1) ประกอบมาตรา 252

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงินค่าปลงศพ 1,037,120 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ให้จำเลยทั้งสองจดทะเบียนแบ่งทรัพย์สินหรือแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินรายการที่ 1, 3, 4 และ 5 กึ่งหนึ่ง หากจำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสอง กับให้จำเลยทั้งสองแบ่งเงินทรัพย์สินรายการที่ 2 และ 6 ให้แก่โจทก์กึ่งหนึ่ง โดยนำเงินทรัพย์สินรายการที่ 6 ชำระหนี้ค่าปลงศพก่อน ส่วนที่เหลือจึงแบ่งหรือส่งมอบแก่โจทก์ 2,478,949.24 บาท และแบ่งทรัพย์สินรายการที่ 7 ให้แก่โจทก์กึ่งหนึ่ง 15,000,000 บาท จำเลยที่ 1 ให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การ ระหว่างพิจารณาโจทก์ถึงแก่ความตาย นายชวลี ทายาทของโจทก์ ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 1,037,120 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (วันที่ 10 พฤษภาคม 2562) ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกานับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และจดทะเบียนแบ่งทรัพย์สินหรือแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินรายการที่ 1, 3, 4 และ 5 ในส่วนกรรมสิทธิ์ของผู้ตายให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่ง และแบ่งเงินทรัพย์สินรายการที่ 2 และที่ 6 ในส่วนกรรมสิทธิ์ของผู้ตายให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่ง โดยนำเงินทรัพย์สินรายการที่ 6 ชำระหนี้ค่าปลงศพก่อน ส่วนที่เหลือจึงแบ่งหรือส่งมอบแก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 7,000 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 1,037,120

บาท พร้อมดอกเบี้ย้อตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (วันที่ 10 พฤษภาคม 2562) ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยให้ปรับเปลี่ยนลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 ที่แก้ไขใหม่ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ นอกจากนี้ที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้คืนค่าขึ้นศาลในอนาคต 100 บาท แก่จำเลยที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ นอกจากนี้ที่สั่งคืนให้เป็นพับ จำเลยที่ 1 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า โจทก์เป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของนางประภาศรี ผู้ตาย โดยจดทะเบียนสมรสเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2504 โจทก์กับผู้ตายไม่มีบุตรด้วยกัน แต่โจทก์มีบุตรกับนางม่วยเกีย ภริยาอีกคนหนึ่งซึ่งได้แจ้งเกิดว่าเป็นบุตรของผู้ตาย 5 คน คือ นางสุพรรณิ จำเลยที่ 2 นายชาลี นายสุนทร และนายจักษ์ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2556 ผู้ตายทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองโดยไม่มีชื่อโจทก์เป็นผู้รับพินัยกรรม ผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 ต่อมาศาลจังหวัดพระโขนงมีคำสั่งตั้งจำเลยทั้งสองร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ทรัพย์สืบตามฟ้องจำนวน 7 รายการ เป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายได้มาในระหว่างสมรส โจทก์เป็นผู้จัดการปลงศพผู้ตาย คดีในส่วนที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายชำระค่าปลงศพผู้ตายและแบ่งทรัพย์สินรายการที่ 2 ถึง 7 ให้โจทก์ทั้งหนึ่ง ยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในส่วนที่โจทก์มิได้อุทธรณ์และจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกา คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยที่ 1 ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า ประเด็นที่จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่า โจทก์ได้รับสิทธิในทรัพย์สินรายการที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 พร้อมอาคารพาณิชย์ 1 ห้อง เกินส่วนที่ตนจะมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า ตามคำฟ้องของโจทก์และคำให้การของจำเลยที่ 1 มีประเด็นข้อพิพาทประการหนึ่งว่าทรัพย์สินตามฟ้องเป็นสินสมรสของโจทก์กับผู้ตายหรือไม่ อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 เกี่ยวกับทรัพย์สินรายการที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 พร้อมอาคารพาณิชย์ 1 ห้อง เป็นการโต้แย้งว่าคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าที่ดินดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ผู้ตายมีชื่อถือกรรมสิทธิ์รวม 1 ใน 6 ส่วน เป็นสินสมรส ซึ่งต้องแบ่งให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่ง นั้น ไม่ถูกต้อง โดยมีเหตุผลจากข้อเท็จจริงและการปรับบทกฎหมายตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นที่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทดังกล่าว แม้ว่าจำเลยที่ 1 จะไม่ได้ให้การเกี่ยวกับการตกลงถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 และการทำสัญญาระหว่างสมรสตกลงแบ่งทรัพย์สินให้เป็นสินส่วนตัวซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับประเด็นข้อพิพาท แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในโฉนดที่ดินซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท ย่อมถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ได้ว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ส่วนที่จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่า คำพิพากษาศาลชั้นต้นทำให้โจทก์ได้รับสิทธิในที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 เกินส่วนที่ตนจะมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย เป็นเพียงการกล่าวถึงผลแห่งคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่าไม่ถูกต้องเท่านั้น อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ในประเด็นเกี่ยวกับทรัพย์สินรายการที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 พร้อมอาคารพาณิชย์ 1 ห้อง จึงเป็นข้อที่โต้แย้งกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ในข้อนี้ นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ 1 ฟังขึ้น สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ที่ว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 พร้อมอาคารพาณิชย์

1 ห้อง เฉพาะส่วนที่ผู้ตายมีชื่อถือกรรมสิทธิ์รวม 1 ใน 6 ส่วนเป็นสินสมรสหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นควรวินิจฉัยให้คดีเสร็จสิ้นไป โดยไม่ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยก่อน ในปัญหานี้ ข้อเท็จจริงได้ความตามสำเนาโฉนดที่ดินว่า เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2539 บริษัท ป. จดทะเบียนโอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 เนื้อที่ 75 ตารางวา ให้แก่นายสุนทร นายชาติ จำเลยที่ 2 นายจักษ์ โจทก์และผู้ตาย รวม 6 คน โจทก์กับผู้ตายและบุตรโจทก์ 4 คน จึงเป็นเจ้าของรวมในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวโดยแต่ละคนมีส่วนในที่ดินเท่ากันคือคนละ 1 ใน 6 ส่วน และเมื่อโจทก์กับผู้ตายได้ที่ดินดังกล่าวมาระหว่างสมรส โดยร่วมกับบุตร 4 คน ทำสัญญาซื้อขายที่ดินกับผู้ขายในวันเดียวกันและจดทะเบียนใส่ชื่อทั้งโจทก์กับผู้ตายเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินมีส่วนเท่ากันย่อมแสดงให้เห็นว่า โจทก์กับผู้ตายตกลงกันเกี่ยวกับการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 ของแต่ละคนโดยชัดเจนแน่นอน จึงมีลักษณะเป็นสัญญาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่โจทก์กับผู้ตายได้ทำไว้ต่อกันในระหว่างสมรสอันเป็นสัญญาระหว่างสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1469 และมีผลให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 ส่วนของโจทก์กับผู้ตายซึ่งเป็นสินสมรสได้จัดการแบ่งปันให้เป็นสัดส่วนชัดเจนโดยต่างฝ่ายต่างยกที่ดินส่วนของตนให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่าย ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 เฉพาะส่วนที่ผู้ตายมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ 1 ใน 6 ส่วน จึงไม่ใช่สินสมรสของโจทก์กับผู้ตายแต่เป็นสินส่วนตัวของผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1471 (3) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองแบ่งทรัพย์สินดังกล่าว ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองจดทะเบียนแบ่งทรัพย์สินหรือแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินรายการที่ 1 ในส่วนกรรมสิทธิ์ของผู้ตายให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่ง นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ในข้อนี้ฟังขึ้น และเนื่องจากเป็นกรณีเกี่ยวกับการชำระหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาให้มีผลไปถึงจำเลยที่ 2 ซึ่งมิได้อุทธรณ์ฎีกาด้วยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245 (1) ประกอบมาตรา 252 อนึ่ง จำเลยที่ 1 ฎีกาและเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามาเป็นเงิน 90,225 บาท โดยคำนวณค่าขึ้นศาลจากทุนทรัพย์ที่พิพาทตามฎีกาของจำเลยที่ 1 จำนวน 4,511,287.78 บาท เมื่อศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยที่ 1 ฎีกาเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สินรายการที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 4523 พร้อมอาคารพาณิชย์ซึ่งมีทุนทรัพย์ที่พิพาทเป็นเงิน 1,000,000 บาท จำเลยที่ 1 จึงต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาจากทุนทรัพย์ดังกล่าวเป็นเงิน 20,000 บาท เท่านั้น และต้องคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาส่วนที่เสียเกินมาแก่จำเลยที่ 1 พิจารณาแก้เป็นว่า ให้ยกคำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยทั้งสองจดทะเบียนแบ่งทรัพย์สินหรือแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินรายการที่ 1 กึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาส่วนที่เสียเกินมา 70,225 บาท แก่จำเลยที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

คมกฤษ เทียนทัต · อดุลย์ อุดมผล · ศิริภูมิ เต๋นวุฒิวรกาญจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5054/2568>